BURSA

3rd INTERNATIONAL TRADE AND LOGISTICS SYMPOSIUM

May 09, 2025 / Bursa Technical University, Bursa, Türkiye

BURSA TECHNICAL UNIVERSITY

BURSA YILDIRIM BELEDİYESİ

BTSO BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

TINI-SOS

IKSAD INSTITUTE
Institute of Economic Development and Social Research

PROCEEDINGS BOOK

EDITOR
Prof. Dr. Orhan ÇAĞLAYAN

ISBN: 979-8-89695-078-3

BURSA INTERNATIONAL TRADE AND LOGISTICS SYMPOSIUM-III

May 09, 2025 / Bursa Technical University, Bursa, Türkiye

PROCEEDINGS BOOK

Editor

Prof. Dr. Orhan ÇAĞLAYAN

30.05.2025

by Liberty Academic Publishers, New York, USA
ALL RIGHTS RESERVED NO PART OF THIS BOOK MAY BE REPRODUCED IN ANY FORM, BY PHOTOCOPYING OR BY ANY ELECTRONIC OR MECHANICAL MEANS, INCLUDING INFORMATION STORAGE OR RETRIEVAL SYSTEMS, WITHOUT PERMISSION IN WRITING FROM BOTH THE COPYRIGHT OWNER AND THE PUBLISHER OF THIS BOOK.

© Liberty Academic Publishers 2025

The digital PDF version of this title is available Open Access and distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 license (http://creativecommons. org/licenses/by-nc/4.0/) which permits adaptation, alteration, reproduction and distribution for noncommercial use, without further permission provided the original work is attributed. The derivative works do not need to be licensed on the same terms.

adopted by Mariam Rasulan

ISBN - 979-8-89695-078-3

SYMPOSIUM ID

TITLE OF SYMPOSIUM

BURSA INTERNATIONAL TRADE AND LOGISTICS SYMPOSIUM-III

PARTICIPATION

Face to Face & Online

DATE - PLACE

May 09, 2025

Bursa Technical University, Bursa, Türkiye

ORGANIZATION

Bursa Technical University, Bursa, Türkiye

&

İKSAD-Institute of Economic Development and Social Researches

HONORARY HEAD

Prof. Dr. Naci ÇAĞLAR

Rector of Bursa Technical University

HONORARY COMMITTEE MEMBERS

Prof. Dr. Barış Tamer TONGUÇ

Vice Rector of Bursa Technical University

Prof. Dr. Hilal YILDIRIR KESER

Bursa Technical University, Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences

HEAD OF THE ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Orhan ÇAĞLAYAN

Bursa Technical University, Faculty of Humanities and Social Sciences

International Trade and Logistics Department

ORGANIZING COMMITTEE MEMBERS

Prof. Dr. Adem Üzümcü (Hacı Bayram Veli University)
Prof. Dr. Cusup Pirimbayev (Kyrgyzstan-Türkiye Manas University)
Prof. Dr. Fehim Bakırcı (Atatürk University)
Prof. Dr. Mehmetgali SARIBEKOV (Dulati Taraz State University/ Kazakhstan)
Prof. Dr. Orhan Çağlayan (Bursa Technical University)
Prof. Dr. Zafer Ağdelen (Girne Amerikan Üniversitesi/ Turkish Republic of Northern Cyprus)
Assoc. Prof. Dr. Adem Karakaş (Sivas Cumhuriyet University)
Assoc. Prof. Dr. Ayberk Şeker (Bursa Technical University)
Assoc. Prof. Dr. İsa Demirkol (Bursa Technical University)
Assoc. Prof. Dr. Tuğçe DANACI ÜNAL (Bursa Technical University)
Dr. Khaled Benshina (Faculty of Tourism and Hotels Tripoly/ Libya)
Dr. Mohammed Jaber (Baghdad University/ Iraq)
Assist. Prof. Dr. Maiya Myrzabekova (Hacı Bayram Veli University)
Assist. Prof. Dr. Nizamettin ÖZTÜRKÇÜ (Uludağ University)
Dr. Zuhair Mohamed SABOUN (Libyan Academy Masrata/ Libya)

SCIENTIFIC COMMITTEE MEMBERS

Prof. Dr. Abdülkadir Kaya (Bursa Technical University)
Prof. Dr. Adem Üzümcü (Hacı Bayram Veli University)
Prof. Dr. Cusup Pirimbayev (Kyrgyzstan-Türkiye Manas University)
Prof. Dr. Fehim Bakırcı (Atatürk University)
Prof. Dr. Feliks Turdukulov (Institute of Economics and Business Administration of Arabayev University)
Prof. Dr. Gregor Sandhaus (Fom University of Applied Sciences)
Prof. Dr. Meerim Koyçuyeva (Kyrgyz-Russian Slavic University)
Prof. Dr. Mehmetgali SARIBEKOV (Dulati Taraz State University/ Kazakhstan)
Prof. Dr. Orhan Çağlayan (Bursa Technical University)
Prof. Dr. Ramazan Nacar (Bursa Technical University)
Prof. Dr. Serkan Dilek (Kastamonu University)
Prof. Dr. Zafer Ağdelen (Girne American University/ Turkish Republic of Northern Cyprus)
Assoc. Prof. Dr. Abdullah Oğrak (Bursa Technical University)
Assoc. Prof. Dr. Adem Karakaş (Sivas Cumhuriyet University)
Assoc. Prof. Dr. Ayberk Şeker (Bursa Technical University)
Assoc. Prof. Dr. İsa Demirkol (Bursa Technical University)
Assoc. Prof. Dr. Tuğçe DANACI ÜNAL (Bursa Technical University)
Dr. Abdulwahab Sahiri Laga (Zintan University / Libya)
Dr. Ali Bridan (Elmergib University/ Libya)
Dr. Khaled Benshina (Faculty of Tourism and Hotels Tripoly/ Libya)
Dr. Mohamed EJDEA (ALZintan University/ Libya)
Dr. Mohammed Jaber (Baghdad University/ Iraq)
Assist. Prof. Dr. Maiya Myrzabekova (Hacı Bayram Veli University)
Assist. Prof. Dr. Nizamettin ÖZTÜRKÇÜ (Uludağ University)

Dr. Zuhair Mohamed SABOUN (Libyan Academy Masrata/ Libya)
Giesiddin Nurov (International University of Tourism and Entrepreneurship of Tajikistan/ Tajikistan)
Mergen Azydov (Kazakhstan)

PARTICIPATING COUNTRIES (19)

Türkiye, Azerbaijan, Albania, Bangladesh, Georgia, Hungary, India, Indonesia, Italy, Kosovo, Lebanon, Morocco, Malaysia, Nigeria, Pakistan, Poland, Romania, Serbia, Ukraine

TOTAL ABSTRACTS: 105

The number of abstracts from foreign countries: **57**

The number of abstracts from Türkiye: **48**

LANGUAGES

Turkish, English

FACE TO FACE
SESSION 2 / HALL-2
09.05.2025
Moderator: Assoc. Prof. Dr. Hasan ŞAHİN
Address: Bursa Technical University
Ankara Local Time: 17:00 – 19:00

TITLE	AUTHOR(S)	AFFILIATION
DIGITALIZATION IN CUSTOMS AND TRADE: ANALYSIS OF KEY CONCEPTS IN THE LITERATURE	Burak HAZIR	Bursa Technical University, Türkiye
THE EFFECTS OF INTERNATIONAL TRADE EMBARGOES ON THE ECONOMY: THE CASE OF THE GAZİANTEP CARPET INDUSTRY	Ertuğrul MIHÇIOĞLU Hasan AKSOY	Gaziantep University, Türkiye
THE EFFECTS OF STATE SUPPORT FOR EXPORTS IN TURKEY: THE UR-GE (INTERNATIONAL COMPETI TIVENESS DEVELOPMENT) SUPPORT PROJECTS EXPERIENCE IN THE BABY AND CHILDREN'S APPAREL SECTOR- BURSA CASE STUDY	Aslı KAYA DOĞAN	Bursa Technical University, Türkiye
THE IMPACT OF FOREIGN TRADE AND LOGISTICS PERFORMANCE ON GDP: A STUDY ON G-7 COUNTRIES	Burak BALCI	Bursa Technical University, Türkiye
A BIBLIOMETRIC ANALYSIS ON EXPORT PERFORMANCE OF SMES	Muhammed Fatih AYDEMİR	Bursa Uludağ University, Türkiye
DEĞER AKIŞ HARİTALAMA VE SİMÜLASYON KULLANIMIYLA OTOMOTİV SEKTÖRÜNDE OPERASYONEL VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI	Özgür ŞAHİN Hasan ŞAHİN	Bursa Technical University, Türkiye
ENDÜSTRI 4.0 ÇAĞINDA İÇ LOJISTIKTE OTONOM ARAÇLARIN ROLÜ VE UYGULAMALARI	Özgür ŞAHİN Hasan ŞAHİN	Bursa Technical University, Türkiye
THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON E-COMMERCE BUSINESS MODELS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT: A STUDY ON YOUNG TECHNOLOGY-BASED ENTREPRENEURS	Hasan ŞAHİN Yarenur ÖZKAN	Bursa Technical University, Türkiye
AN INNOVATIVE APPROACH TO TRACEABILITY IN THE TEXTILE INDUSTRY: DEVELOPMENT OF RFID-BASED INTEGRATED TRACKING SYSTEM	Gamze POLAT Hasan ŞAHİN	Bursa Technical University, Türkiye
EXAMINATION OF THE RESPONSIBILITIES OF PROFES SIONALS İN CUSTOMS PROCEDURES İN THE LIGHT OF THE COUNCIL OF STATE'S DECISIONS	Neslihan KIZILER	Uludağ University, Türkiye

Donnathy Michellyn Halen, Halim Mad Lazim, Mohamed Najib Salleh ***RESILIENT PROCUREMENT STRATEGIES FOR GLOBAL DISRUPTIONS: A STRATEGIC FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE SUPPLY CHAIN CONTINUITY***	**184**
Ertuğrul MIHÇIOĞLU, Hasan AKSOY ***THE EFFECTS OF INTERNATIONAL TRADE EMBARGOES ON THE ECONOMY: THE CASE OF THE GAZİANTEP CARPET INDUSTRY***	**185**
Mehmet ÇELİK ***MATERIAL REQUIREMENTS PLANNING IN THE AUTOMOTIVE SECTOR: IN-DEPTH INTERVIEW WITH STAFF OF TWO COMPANIES OPERATING IN BURSA***	**187**
Gül Esin DELİPINAR ***ROLE OF WOMEN DRIVERS IN THE TRANSPORTATION***	**193**
Aslı KAYA DOĞAN ***THE EFFECTS OF STATE SUPPORT FOR EXPORTS IN TURKEY: THE UR-GE (SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL COMPETITIVENESS) PROJECTS EXPERIENCE IN THE BABY AND CHILDREN'S APPAREL SECTOR-THE CASE OF BURSA***	**195**
Burak BALCI ***THE IMPACT OF FOREIGN TRADE AND LOGISTICS PERFORMANCE ON GDP: A STUDY ON G-7 COUNTRIES***	**197**
Cansu ÇAKAN ÇAVUŞ ***CONSEQUENCES OF THE UPDATE TO THE FCA UNDER INCOTERMS 2020***	**209**
Merve UZ, Hilal YILDIRIR KESER ***EVALUATION ON DIGITALIZATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS İN INTERNATIONAL MARITIME TRANSPORTATION***	**211**
Muhammed Fatih AYDEMİR ***A BIBLIOMETRIC ANALYSIS ON EXPORT PERFORMANCE OF SMES***	**227**
Nazlıcan DİNDARİK, Ayşe ATABEY BÖLÜK ***TAX WARS AND LOGISTICAL VULNERABILITY: GLOBAL REPERCUSSIONS OF USA CHINA RIVALRY***	**242**
Arzu DEDEOĞLU ***EVALUATION OF TURKEY'S LOGISTICS PERFORMANCE INDEX WITH SWOT ANALYSIS***	**244**
Muhammed TURGUT, Buse Merve EROĞLU ***THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN TRADE FACILITATION: AN ANALYSIS OF PRACTICES***	**257**
Nizamettin ÖZTÜRKÇÜ ***BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PUBLICATIONS IN THE FIELD OF INTERNATIONAL LOGISTICS AND PORTS***	**273**
Fatih BİLİCİ, Mine SÖNMEZAY ***YEŞİL PAZARLAMA VE SÜRDÜRÜLEBİLİR LOJİSTİKTE BÜTÜNLEŞİK YAKLAŞIMLAR***	**286**
Fatih BİLİCİ, Mine SÖNMEZAY ***CONSUMER DISSATISFACTION IN CROSS-BORDER E-COMMERCE: A QUALITATIVE EVALUATION***	**296**

KOBİ'LERİN İHRACAT PERFORMANSI ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS ON EXPORT PERFORMANCE OF SMES

Öğr. Gör. Dr. Muhammed Fatih AYDEMİR

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu,, Dış Ticaret Bölümü, Osmangazi, Bursa.

ÖZET

İhracat performansı bir işletmenin başarılı olabilmesi için oldukça önemlidir. Küçük ve orta boyutlu işletmelere (KOBİ) verilen önemin artması, bu tür işletmelerin ihracat performansı ile ilgili yapılan çalışmaların daha değerli hale gelmesini sağlamıştır. Bu çalışmada, gün geçtikçe daha fazla önem kazanan KOBİ'lerin ihracat performansının bir bibliyometrik analiz yapılarak bu konudaki bilimsel üretkenliği ve etkinliği ölçmek, araştırma alanının gelişimini izlemek, bilimsel iletişim ağlarını tanımlamak ve literatürdeki boşlukları belirlemek amaçlanmaktadır. Çalışma sonucunda, araştırmacılar için literatürdeki eğilimleri, önemli yayınları ve bu alanlardaki uzmanları tanıma konusunda bilgi sağlamak hedeflenmektedir. Çalışmanın örneklemini 1995-2024 döneminde Web of Science (WoS) veritabanında yayınlanmış çalışmalar oluşturmaktadır. VOSviewer programının kullanıldığı çalışmada 550 araştırma analiz edilmiştir. Sonuçlar, KOBİ'lerin ihracat performansına yönelik çalışmaların giderek artan bir ilgiyle ele alındığını ve özellikle "inovasyon" ve "uluslararasılaşma" kavramlarıyla güçlü ilişkiler içerdiğini göstermektedir. KOBİ'lerin ihracat performansı daha çok işletme, yönetim ve ekonomi alanlarında çalışılmıştır. Bu konuda yapılan en fazla çalışmanın İngiltere'de olduğu tespit edilmiştir. Bu ülkeyi sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri ve İspanya takip etmiştir. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında KOBİ'lerin ihracat performansı en çok "09 sanayi, yenilikçilik ve altyapı", "17 Amaçlar için ortaklıklar" ve "08 insana yakışır iş ve ekonomik büyüme" konuları ile ilişkilendirilmiştir. En çok yayın yapan ve en fazla atıf alan etkili dergiler "International Business Review", "Journal of Small Business Management" ve "International Marketing Review" olmuştur. KOBİ'lerin ihracat performasına yönelik sırasıyla "Buck, Trevor", "Wright, Mike" ve "Pavlos, Dimitritos" en çok atıf alan yazarlar olmuştur. Bu çalışmada en çok gelişmekte olan ülkelere yönelik çalışma azlığı dikkat çekmiş, dijitalleşme ile ilgili konuların geride kaldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: KOBİ'ler, İhracat performansı, KOBİ'lerin uluslararasılaşması, Sürdürülebilir kalkınma amaçları, VOSviewer.

ABSTRACT

Export performance is very important for the success of a company. The increasing importance of Small and Medium Enterprises (SMEs) has made the studies on the export performance of such enterprises more valuable. The aim of this study is to measure the scientific productivity and effectiveness in this field by conducting a bibliometric analysis of the export performance of SMEs, which is becoming more and more important every day, to monitor the development of the research field, to define scientific communication networks and to identify the gaps in the literature. As a result of the study, it aims to provide information for researchers to know the trends in the literature, important publications, and experts in these fields. The sample of the study consists of studies published in the Web of Science (WoS) database between 1995-2024. 550 studies were analyzed in the study using the VOSviewer program. The results show that studies on the export performance of SMEs are increasingly addressed

and have strong relationships, especially with the concepts of "innovation" and "internationalization". The export performance of SMEs has been studied mainly in the fields of business, management, and economics. It has been found that most studies on this topic have been conducted in the United Kingdom. This country was followed by the United States and Spain. Within the Sustainable Development Goals, SME export performance was most associated with themes “09 Industry, innovation and infrastructure”, “17 Partnerships for the Goals”, and “08 Decent work and economic growth”. The most published and most cited influential journals were the International Business Review, the Journal of Small Business Management, and the International Marketing Review. The most cited authors on SME export performance were "Buck, Trevor", "Wright, Mike" and "Pavlos, Dimitritos". In this study, the lack of studies on developing countries was most striking, and it was observed that issues related to digitalization were left behind.

Keywords: SMEs, Export performance, Internationalization of SMEs, Sustainable development goals, VOSviewer.

GİRİŞ

Rekabetin gün geçtikçe artması, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri için farklı pazarlara açılmayı gerektirmektedir (Öz ve Özmen, 2019). İşletmeler için yurtdışı pazarlara açılmanın en kolay ve hızlı yollarından biri ihracattır (Leonidou vd., 2002). İşletmeler sadece varlıklarını sürdürmek için değil, aynı zamanda belirledikleri stratejik hedefleri gerçekleştirmek ve finansal açıdan daha güçlü hale gelebilmek ihracat yapmayı tercih edebilmektedir (Aksoy vd., 2024). Özellikle yurtdışına açılan işletmelerin önceliği birim başına yüksek kar beklentisinden ziyade toplam karı arttırabileceği yönde ihracatın birim başına maliyetleri düşürücü etkisinden dolayı önemli faydalar sağlamaktadır. Aynı zamanda işletmeler farklı pazarlara açılarak yerli pazarda oluşan doygunluğu veya pazardaki küçülmenin üstesinden gelme yönünde hareket edebilmektedir (Öz ve Özmen, 2022). Pazar çeşitliliği sağlamak işletmenin karşılaşabileceği riskleri azaltabileceği gibi, zaman içinde üretim miktarını arttırma potansiyeli de sağlamaktadır. Bu şekilde işletmenin daha fazla büyüyebilmesi için de ihracat bir zorunluluk haline dönüşmektedir. Farklı pazarlara ihracat yapan işletmeler ürün geliştirmeye daha açık olduklarından bilgi ve deneyim yoluyla daha iyi ürün adaptasyonu sağlayabilirler (Aydemir ve Alper, 2024). Böylelikle işletmelerin ihracat hedeflerine ulaşma derecesinin bir göstergesi “ihracat performansı” olarak belirtilmektedir (Cavusgil ve Zou, 1994).

İhracat performansı, sadece Çokuluslu Şirketler (ÇUŞ’lar) için değil, aynı zamanda Küçük Ve Orta Boyutlu İşletmeler (KOBİ’ler) için de önemli bir konu haline gelmiştir. Artan iletişim, teknolojik ve ticari gelişmeler ile birlikte KOBİ’ler yurtdışı pazarlara geçmişe göre daha hızlı ve kolay bir şekilde açılabilmektedir. KOBİ’ler ülkelerin ekonomik büyümesinde, yüksek istihdam yaratma potansiyelinde ve uluslararası ticaretin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin gelişmesinde KOBİ’ler daha önemli roller oynamaktadır. Bu nedenle KOBİ’lerin hayatta kalması, başarılı olması ve büyüyebilmesi için daha yüksek ihracat performansına ulaşmaları gerekmektedir. Ancak KOBİ’ler ihracat yaparken birçok sıkıntı ile karşılaşmaktadır:

- Farklı pazarlara ilişkin yeterli düzeyde dil ve kültürel bilgi eksikliği,
- Uzun bürokratik işlemler,
- Farklı pazarlara ilişkin kanun ve mevzuatlara hâkim olamama,
- Hedef pazarların eksik değerlendirilmesi,
- Kur belirsizliği,
- Üretim ve dağıtıma ilişkin yetersizlikler,
- Ürün ve standardizasyona yönelik eksiklikler,
- Teşviklerden yeterince yararlanılamaması,
- Dış ticarette miktar kısıtlamaları ve yüksek vergiler ile karşılaşılması,
- Teknolojik düzeylerinin genel olarak düşük kalması.

KOBİ'lerin ihracat performansına yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada bibliyometrik analiz kullanılarak bu konudaki bilimsel yayınların gelişimini, eğilimlerini ve etkili araştırmacıları belirlemek amaçlanmaktadır. Bibliyometri, "akademik literatürü ve akademik iletişimi nicel olarak analiz etmek için bir dizi yöntem" olarak tanımlanmaktadır (Das, 2015). Bu çalışma, KOBİ'lerin ihracat performansı ile ilgili literatürü bibliyometrik yöntemlerle analiz ederek, bu alandaki araştırma eğilimlerini, en etkili çalışmaları, yazarları ve iş birliği ağlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada bibliyografik eşleşme, ortak yazarlık analizi, doğrudan atıf analizi ve anahtar kelime ağ analizi gibi yöntemler kullanılmıştır. Farklı iki kaynakta aynı yayına atıf yapılması bibliyografik eşleşme, bir kaynakta farklı iki yayına atıf yapılması ise ortak atıf olarak belirtilmektedir (Al ve Tonta, 1988). Doğrudan atıf yeni bir çalışmanın önceki çalışmaya verdiği atıfların değerlendirilmesidir (Small, 1973). Ayrıca atıf analizi, bilimsel açıdan yazarların kimlerle iletişim kurduğunu ve hangi yazarların etkili olduğunu belirlemek için de kullanılabilir (Van Eck ve Waltman, 2017). Ortak yazarlık analizi, bir araştırma alanındaki yazarlar arasındaki entelektüel iş birliğinin temsil etmektedir. Bu şekilde "ülkeler, kurumlar, yazarlar arası iş birliklerini ortaya koymak kullanılan bilimsel haritalama tekniği" olarak ifade edilebilir (Çiğdem vd., 2024). Anahtar kelime ağ analizi; en sık kullanılan anahtar kelime bağlarını göstermektedir (Baran, 2024).

LİTERATÜR TARAMASI

Literatür incelemesinde, konu ile ilişkili olarak daha önce işletmelerin ihracat performansı ve KOBİ'lerin uluslararasılaşmasına yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Tanrıverdi ve Altıntaş (2019) firmaların ihracat performansı için yaptıkları bibliyometrik analiz yoluyla 2000-2018 dönemini incelemiştir. WoS veritabanının kullanıldığı çalışmada özellikle 2010-2018 döneminde "strateji", "firma büyüklüğü", "performans", "verimlilik" ve "inovasyon" kavramlarının öne çıktığı belirlenmiştir.

Dabić vd. (2020), 1992-2018 dönemi için KOBİlerin uluslarasılaşmasına yönelik bibliyometrik ve sistematik incelemesini gerçekleştirmiştir. WoS veritabanında 1992-2018 döneminde yer alan yayınlar ele alınmıştır. En çok yayın yapılan dergiler olarak "Journal of International Entrepreneruship" "International Business Review" ve "International Marketing Review" öne çıkmıştır. En fazla atıf alan araştırmacı "Wright, M." olurken, "Bell, J." en fazla yayın yapan araştırmacı olmuştur. KOBİ'lerin uluslararasılaşmasına ilişkin en çok ilişkili araştırma akışlarının "pazarlama", "yönetim", "girişimcilik", "performans", "ilişkiler", "kaynaklar", "ağ", "deneyim" ve "pazar" gibi konular performans tarafını yansıtmıştır. Aynı zamanda "inovasyon", "teknoloji", "endüstri", "geliştirme", "rekabet", "avantaj" ve "kalite" gibi konuları içeren üretimle ilgili olmuştur. Diğer taraftan "Avrupa", "Çin", "engeller", "entegrasyon", "üretim" ve "ticaret" gibi konular kurumlar kapsamında yer almıştır. Ayrıca KOBİ'lerin uluslararasılaşmasına ilişkin popüler ve nicel çalışmalardaki ilgili boşlukların "teknoloji", "rekabet", "yönetim" ve "inovasyon" olduğu belirlenmiştir.

Calheiros-Lobo vd. (2023), KOBİ'lerin uluslararasılaşması ve ihracat performansına yönelik bibliyometrik ve sistematik incelemede, 1920-2023 dönemini ele almıştır. İhracat performansının/yoğunluğunun temel oyuncuları ve belirleyicileri için bibliyometrik görselleştirme ve nitel veri analizi aracı olarak VOSviewer ve NVivo kullanılmıştır. İncelenen alanda "Oviatt" ve "Cavusgil" en çok atıf alan yazarlar olmuştur. Bu konuda "University of Georgia" en çok atıf alan üniversite olurken, "University of Reading", "University of Toronto" ve "University of Queensland" son yıllarda bu alanda popüler üniversiteler haline gelmiştir. "Journal of International Business Studies" bu konuda en çok atıf alan dergi olurken, "Journal of World Business" son yıllarda çok sayıda atıf almaya başlamıştır. En çok atıf alan ülkeler arasında ABD ve Birleşik Krallık öne çıkarken, Portekiz Porto Riko ve Şili'nin son yıllarda atıflarını hızla arttırdığı tespit edilmiştir.

Kahveci (2023) ihracat performansına yönelik yapılan çalışmaların bibliyometrik analizine odaklanmıştır. WoS veritabanı üzerinden elde edilen çalışmalar için VOSviewer programı kullanılmıştır. Çalışmada, en çok yayın yapılan alan olarak "İşletme" alanının öne çıktığı, en fazla yayın ve atıf alan ülkenin "ABD" olduğu görülmüştür. En fazla yayın yapan araştırmacı olarak "Sousa Carlos m.p" öne çıkarken, en fazla atıf alan araştırmacının "Diamantopoulos, adamantios" olduğu tespit edilmiştir. Bu alanda yapılan yayınlarda dergi olarak "Journal of International Marketing" ve kurum

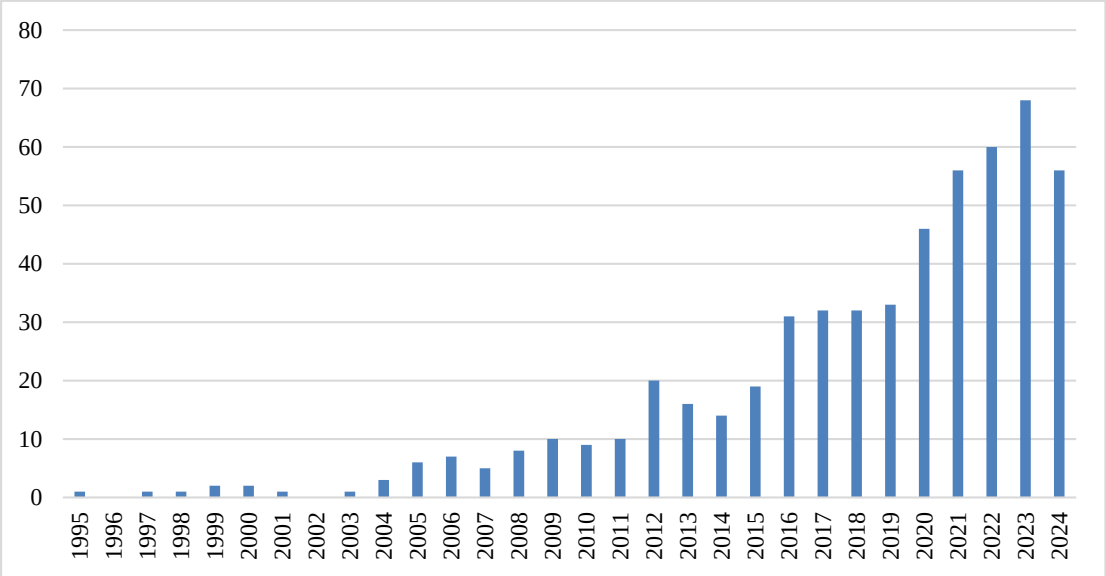
olarak "Leeds Üniversitesi" öne çıkmıştır. En çok kullanılan anahtar kelimelerin "İhracat Performansı", "İhracat", "KOBİ'ler", ile "Uluslararasılaşma", "Çin", "Yenilikçilik", "Rekabetçilik", "Performans", "Pazar Odaklılık" ve "Kaynak-Tabanlı Görüş" olduğu ortaya çıkmıştır.

Aksoy vd. (2024) Scopus veritabanında firmaların ihracat performansını ele alan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmıştır. 1968-2021 döneminde yayınlanan çalışmaların tematik analizi ve haritalaması için SciMAT yazılımı, grafiksel görselleştirmesi için ise VOSviewer yazılımı kullanılmıştır. Özellikle bu alanda yapılan çalışmaların 1998-2003 arasında hızlandığı ve bu alana yönelik ilginin arttığı tespit edilmiştir. Bu alanda en çok çalışmanın ABD ve İngiltere'de yapıldığı, en çok karşılaşılan temaların ise "yetenek" ve "Ar-Ge" olduğu, "küresel değer zinciri" ve "başlangıç" temalarının ise yeni ilgili alanları olduğu ortaya çıkmıştır.

ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Bu çalışmada, KOBİ'lerin ihracat performansına ilişkin bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. VOSviewer, bibliyometrik haritaların basit bir şekilde görüntülenmesinde kullanışlı bir program olarak öne çıkmaktadır (Van Eck ve Waltman, 2010). Bu doğrultuda elde edilen çalışmaların bibliyometrik analizi için VOSviewer (1.6.20) programı kullanılmıştır.

Bu çalışmada veriler, Web of Science (WoS) veritabanından elde edilmiştir. WoS (2025) üzerinden konu olarak ("export performanc*" and ("sme*" or "small and medium*")) taratıldığında 634 çalışma ile karşılaşılmıştır. Daha sonra "document types" olarak "article" ve "review article" seçilmiştir. Böylelikle 583 çalışma elde edilmiştir. Aynı zamanda ilk çalışma 1995'ten itibaren görüldüğü için tarih aralığı olarak "1995-2024" yılları esas alınmıştır. Bu şekilde çalışma sayısı 572 olmuştur. Sadece "İngilizce" yazılan çalışmalar seçildiğinde ise çalışma sayısı 550'ye düşmüştür. Bu açıdan sırasıyla Şekil 1'de yıllara göre çalışma sayıları ve Tablo 1'de ise en çok atıf alan çalışmaların özetine yer verilmiştir.

Grafik 1. Yıllara göre yayın sayısı

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1'de görüldüğü üzere, KOBİ'lerin ihracat performansına ilişkin çalışmaların 1995 yılında başladığı görülmektedir. Çalışma sayıları özellikle 2012 yılından itibaren 10'un üzerine çıkmıştır. 2016 yılından itibaren tekrar artış olmuş, ancak güçlü artış ise 2020 yılında olmuştur. Son yıllarda artan çalışma sayısı 2023 yılında 68'e yükselmiş, 2024 yılında ise 56'e düşmüştür.

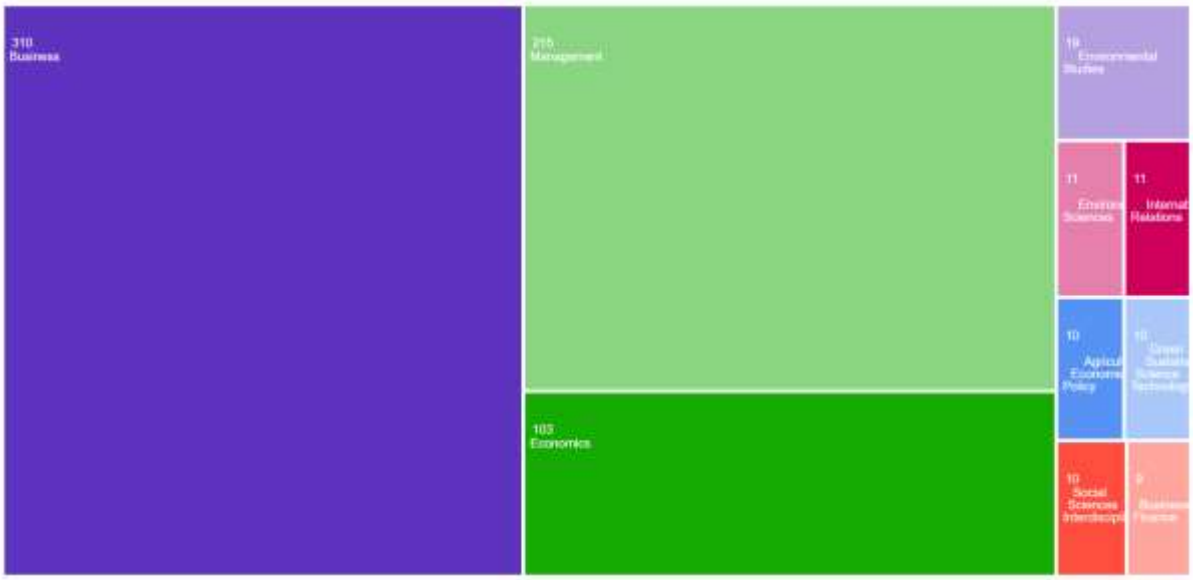
Tablo 1. En çok atıf yapılan ilk 10 çalışma

Makale Başlığı	Yazarlar	Dergi	Yayın Yılı	Atıf Sayısı
Internationalization and the performance of born-global SMEs: the mediating role of social networks	Zhou, Lianxi; Wu, Wei-ping; Luo, Xueming	Journal of International Business Studies	2007	723
A resource-based approach to the study of export performance	Dhanaraj, C; Beamish, PW	Journal of Small Business Management	2003	430
The export orientation and export performance of high-technology SMEs in emerging markets: The effects of knowledge transfer by returnee entrepreneurs	Filatotchev, Igor; Liu, Xiaohui; Buck, Trevor; Wright, Mike	Journal of International Business Studies	2009	397
A global mindset - A prerequisite for successful internationalization?	Nummela, M; Saarenketo, S; Puumalainen, K	Canadian Journal of Administrative Sciences	2004	257
Internationalization of small firms: An examination of export competitive patterns, firm size, and export performance	Wolff, JA; Pett, TL	Journal of Small Business Management	2000	239
Firm size, business experience and export intensity in SMEs: A longitudinal approach to complex relationships	Majocchi, A; Bacchiocchi, E; Mayrhofer, U	International Business Review	2005	212
Internationalization of small and medium-sized enterprises (SMEs) and international entrepreneurship: A critique and policy implications	Wright, Mike; Westhead, Paul; Ucbasaran, Deniz	Regional Studies	2007	201
Trade promotion and SME export performance	Wilkinson, Timothy; Brouthers, Lance Eliot	International Business Review	2006	177
Human capital and SME internationalization: A structural equation modeling study	Ruzzier, Mitja; Antoncic, Bostjan; Hisrich, Robert D.; Konecnik, Maja	Canadian Journal of Administrative Sciences	2007	172
Entrepreneurial orientation and export intensity: Examining the interplay of organizational learning and innovation	Fernandez-Mesa, Anabel; Alegre, Joaquin	International Business Review	2015	165

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1'de en çok atıf alan çalışmalara yer verilmiştir. Zhou et al. (2007) 723 atıf ile ilk sırada, Dhanaraj ve Beamish (2003) 430 atıf ile ikinci sırada yer almıştır. Bu çalışmaların ilki daha küresel doğan KOBİ'lerin uluslararasılaşması ve performansına, ikincisi ise ihracat performasında kaynak temelli bakışa odaklanmıştır. Ayrıca yıllık ortalama atıf sayısında, Fernandez-Mesa ve Alegre (2015) öne

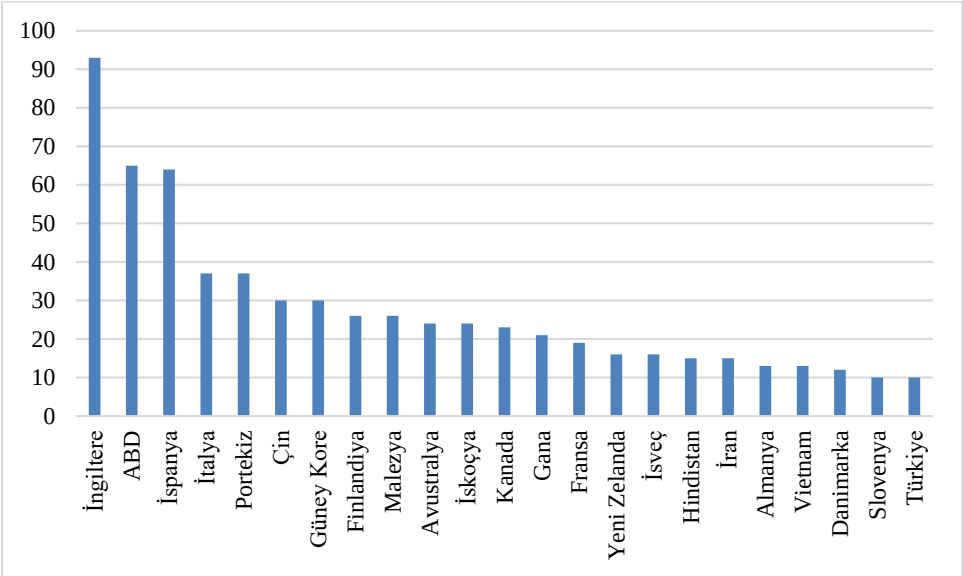
çıkmıştır. Bu çalışmada Fernandez-Mesa ve Alegre (2015) KOBİ'lerin girişimci yönelimi ve ihracat yoğunluğu ele almıştır.

Grafik 2. Yapılan çalışmaların yer aldığı bilim alanları

Kaynak: WoS (2025)

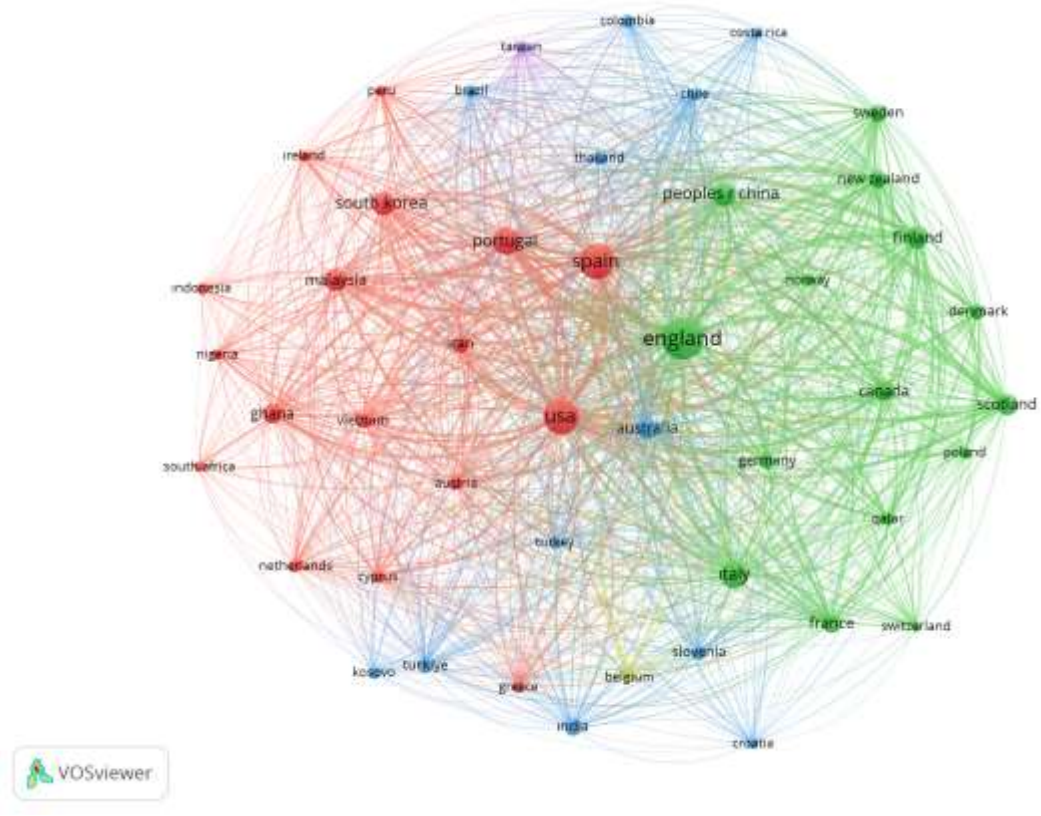
Grafik 2'de KOBİ'lerin ihracat performansına göre yayınlar 310 ile işletme, 215 ile yönetim ve 103 ile iktisat kapsamında çalışılmıştır.

Grafik 3. En fazla yayın yapılan ülkeler

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

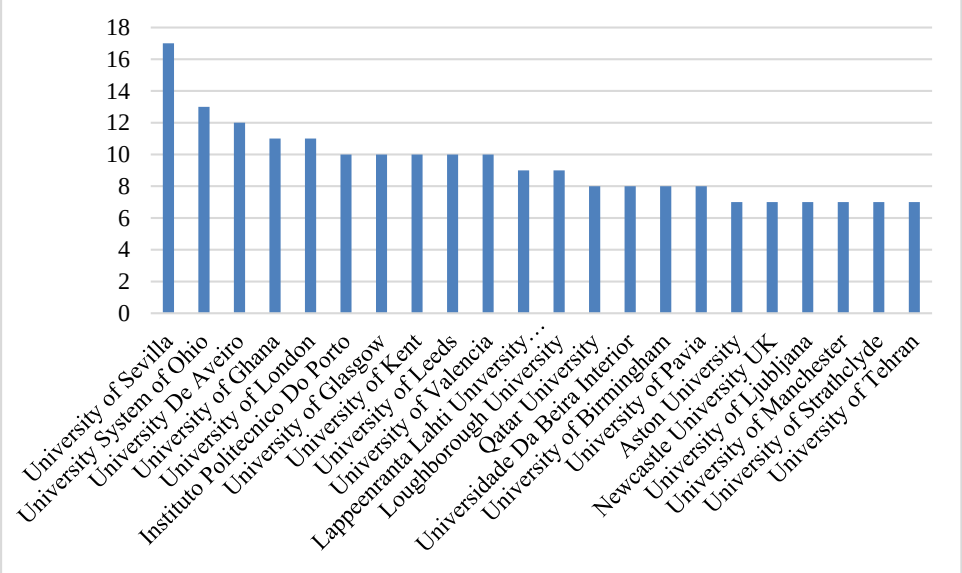
Grafik 3'e göre, konu ile ilgili en çok çalışma yapılan ülke İngiltere olmuştur. Bu ülkeyi ABD, İspanya, İtalya ve Portekiz takip etmiştir. Bu bakımdan KOBİ'lerin ihracat performansına ilişkin yapılan çalışmalarda gelişmiş ülkelerin ağırlığı söz konusudur. Türkiye ise 23. Sırada yer almıştır. Dolayısıyla gelişmekte olan ülkelerin KOBİ'lere daha fazla önem vermesi gerektiği anlaşılmıştır.

Grafik 4. Ülkelerin bibliyografik eşleşme analizi

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

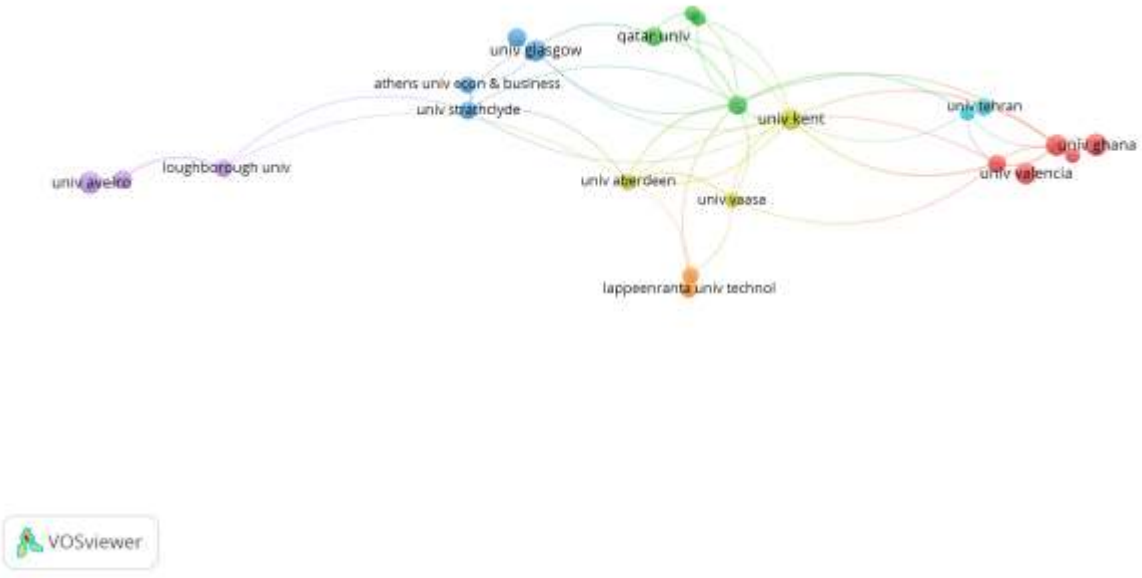
Grafik 4'te, bibliyografik eşleşmede 88 ülke olduğu görülmüş, en fazla yayına sahip olan ülkeler kapsamında 46 ülke ile eşleşme olmuştur. Ülkelerin bibliyografik eşleşme analizi ile en fazla yayın yapan ülkeler arasındaki yakından ilişki olduğu görülmüştür. Bu bakımdan hem bibliyografik eşleşmede hem en fazla atıf sayısında İngiltere, ABD ve İspanya öne çıkan ülkeler olmuştur.

Grafik 5. En fazla yayın yapılan üniversiteler

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

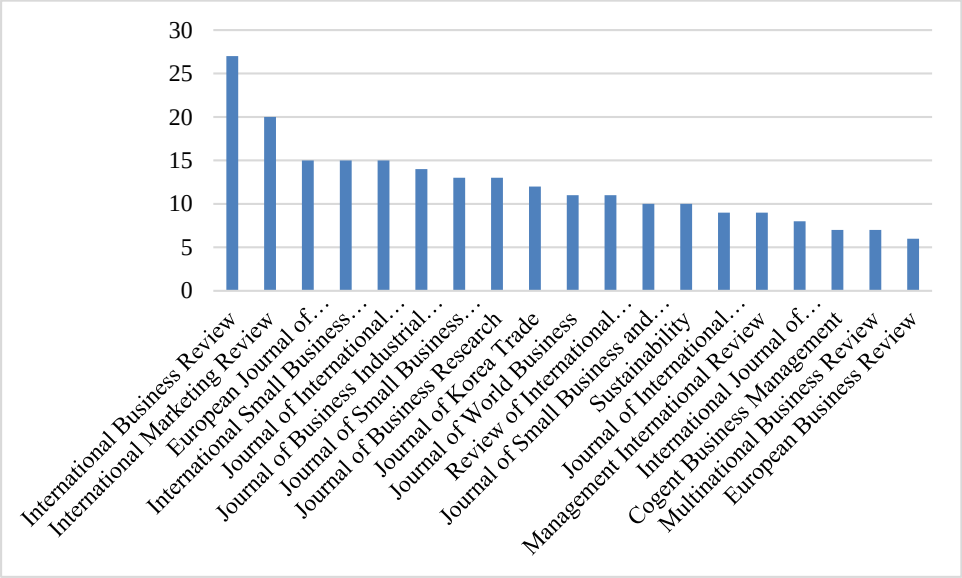
Grafik 5'te, 17 çalışma ile "University of Sevilla", 13 çalışma ile "University System of Ohio", 12 çalışma ile "University De Aveiro" ve 11'er çalışma ile "University of Ghana" ve "University of London" en çok yayın yapılan üniversiteler olmuştur. Grafik 6'da, konu ile ilgili çalışmaların ortak yazarlı kurumlara göre dağılımı haritalanmıştır.

Grafik 6. Ortak yazarlı kurumlara göre çalışmaların dağılımı

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

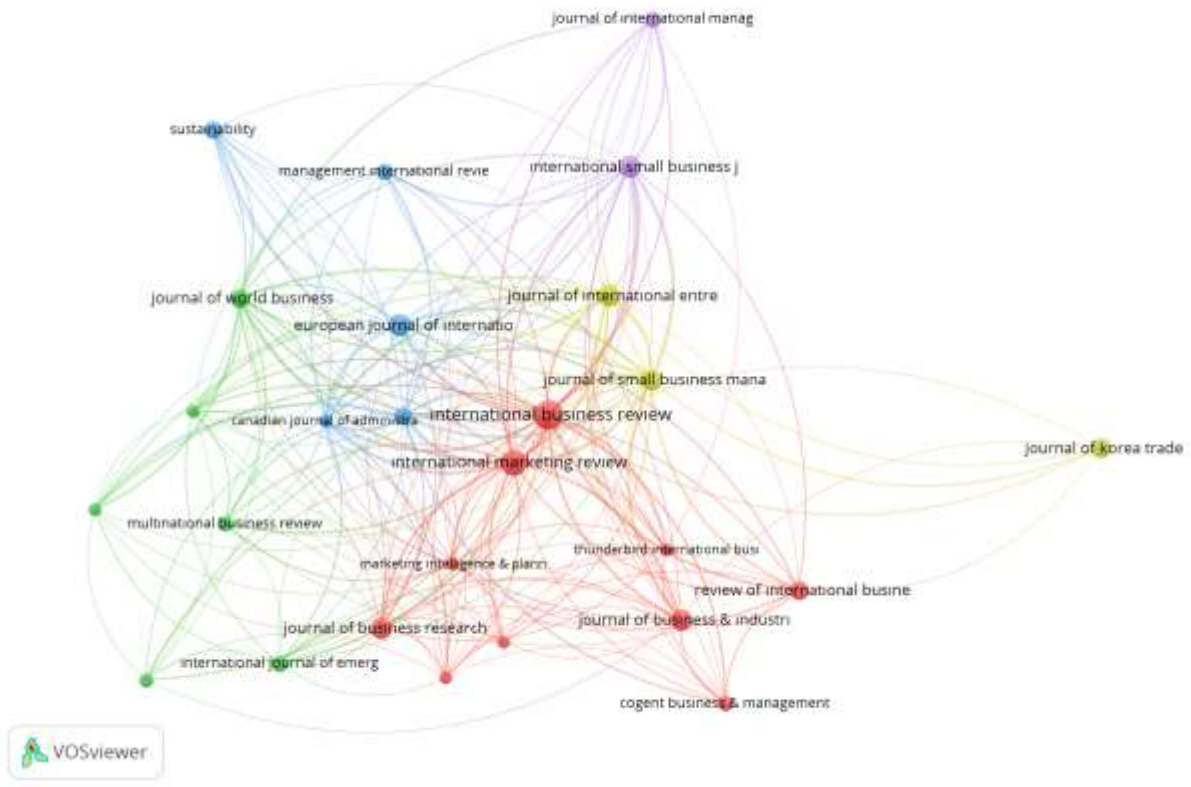
Grafik 6'ya göre, ortak yazar analizi ile kurumlar arasındaki işbirliği gösterilmiştir. Bu kapsamda en az 5 yayın üreten kurumlar arasında, ağ yükü yüksek 754 kurum değerlendirilmiş ve bunların 33'ü arasında işbirliği keşfedilmiştir. Ağ gücü yüksek üniversiteler arasında "University of Birmingham", "University of Kent" ve "University of Aberdeen" yer almıştır. "University of Glasgow" ve "University of Pavia" yüksek atıf sayısına sahip olan üniversiteler olarak öne çıkmıştır. En fazla yayın yapılan "University of Sevilla" atıf sayısına göre üçüncü sırada yer almıştır.

Grafik 7. En fazla yayın yapılan dergiler

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

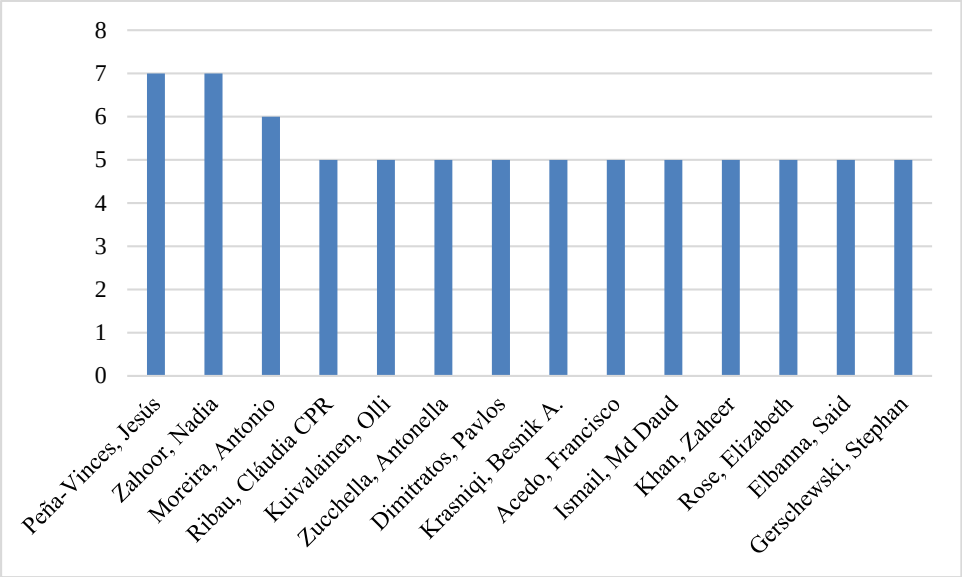
Grafik 7'de KOBİ'lerin ihracat performansı ile ilgili en çok yayın yapan dergiler arasında 27 çalışma ile "International Business Review", 20 çalışma ile "International Marketing Review", 15 çalışma ile "European Journal of International Management", 15 çalışma ile "International Small Business Journal Researching Entrepreneurship" ve 15 çalışma ile "Journal of International Entrepreneurship" yer almıştır.

Grafik 8. Dergilerin atıf analizi

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

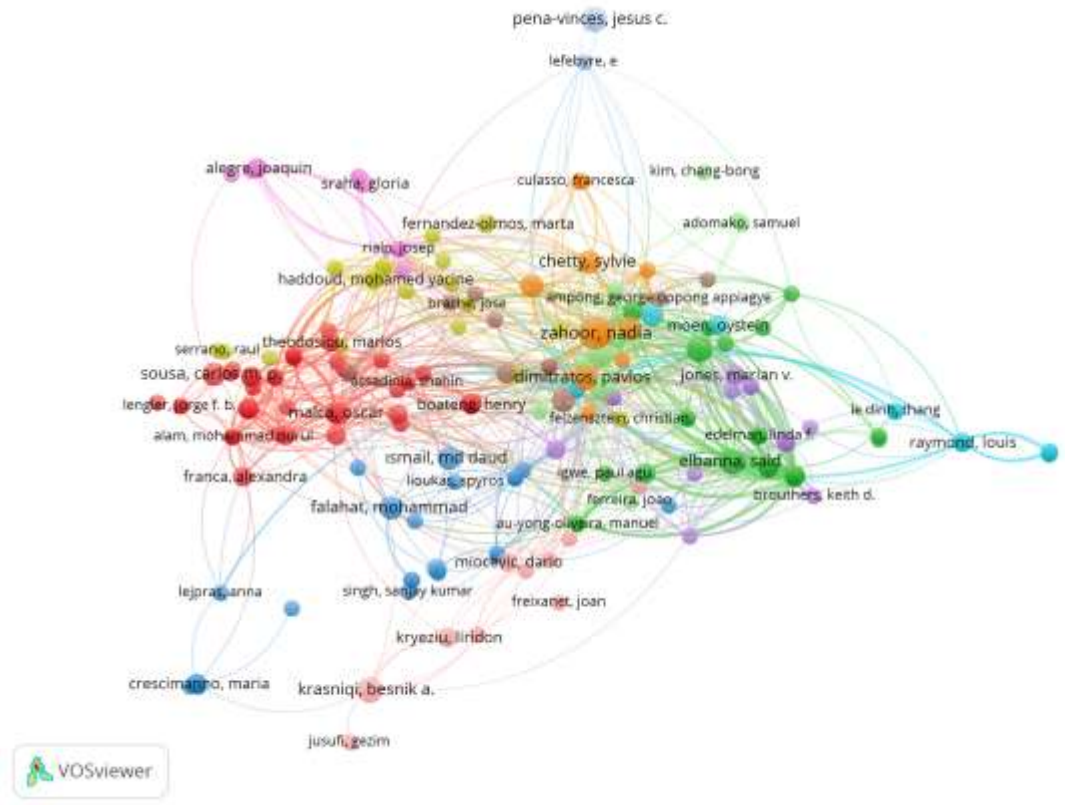
Grafik 8'e göre, toplam 232 dergide yayın yapılmış, en az 5 yayının olduğu dergiler ele alındığında 26 dergi yer almıştır. Dergilerin atıf analizinde 1765 atıf ve 184 ağ gücü ile "International Business Review", 1287 atıf ve 149 ağ gücü ile "Journal of Small Business Management" ve 841 atıf ve 133 ağ gücü "International Marketing Review" öne çıkmıştır. Yapılan yayınlara göre, birçok dergi ile karşılaştırıldığında "Journal of Small Business Management" adlı dergide çalışma sayısı daha az olmasına rağmen atıf sayısı daha yüksek olmuştur.

Grafik 9. En çok yayın yapan yazarlar

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

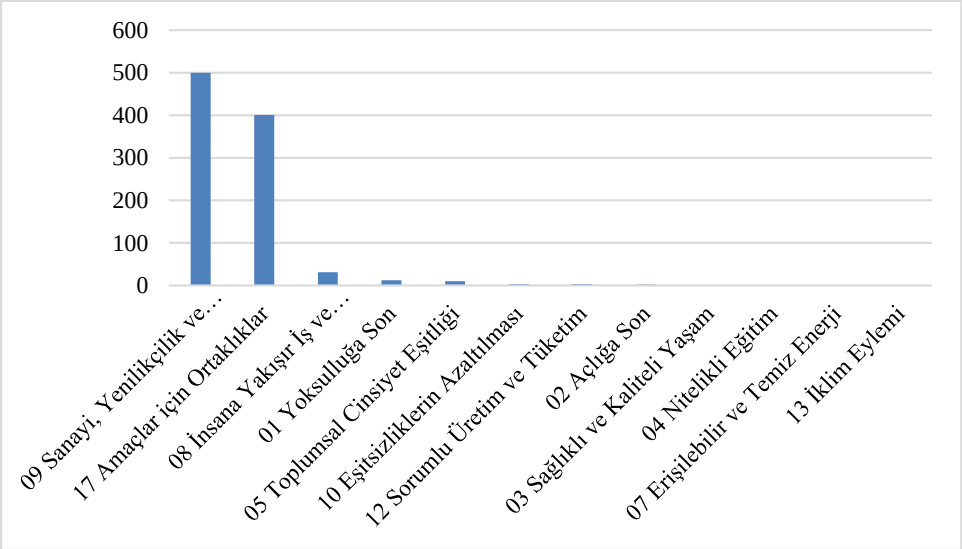
Grafik 9'da, 7 çalışma ile bu konuda en fazla çalışma yapan yazarlar "Peña-Vinces" ve "Zahoor" olmuştur. "Moreira" 6 çalışma ile bu yazarları takip etmiştir.

Grafik 10. Yazarların atıf analizi

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

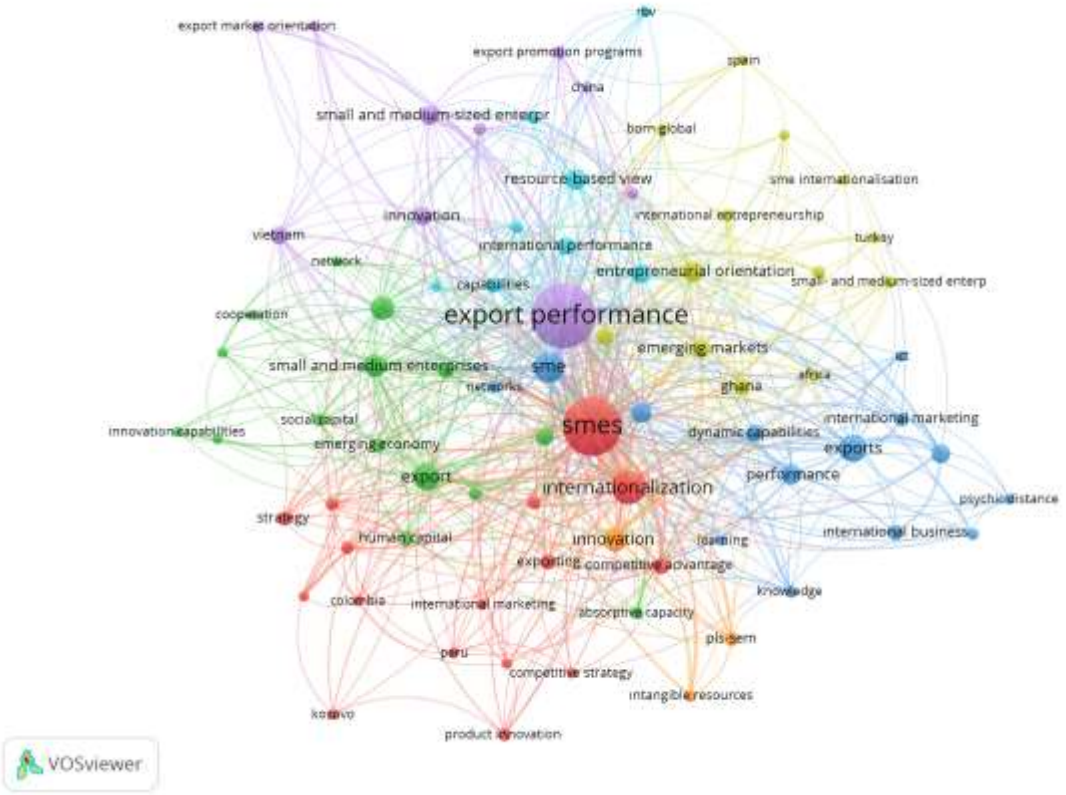
Grafik 10'da en az 2 çalışmaya sahip olan yazarlara yer verilmiştir. 1312 yazardan 195 yazar eşleşmiştir. Buna göre en fazla çalışma yapan yazarların atıf analizinde geride kaldığı, "Buck, Trevor", "Wright, Mike" ve "Pavlos, Dimitritos" adlı yazarların en yüksek atıfa sahip olduğu görülmüştür. Aynı zamanda atıf analizi açısından en yüksek ağ gücüne sahip olan yazarlar olarak "Elbanna, Said", "Buck, Trevor" ve "Rose, Elizabeth" öne çıkmıştır.

Grafik 11. Sürdürülebilir kalkınma amaçları ile ilişkili çalışma sayıları

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

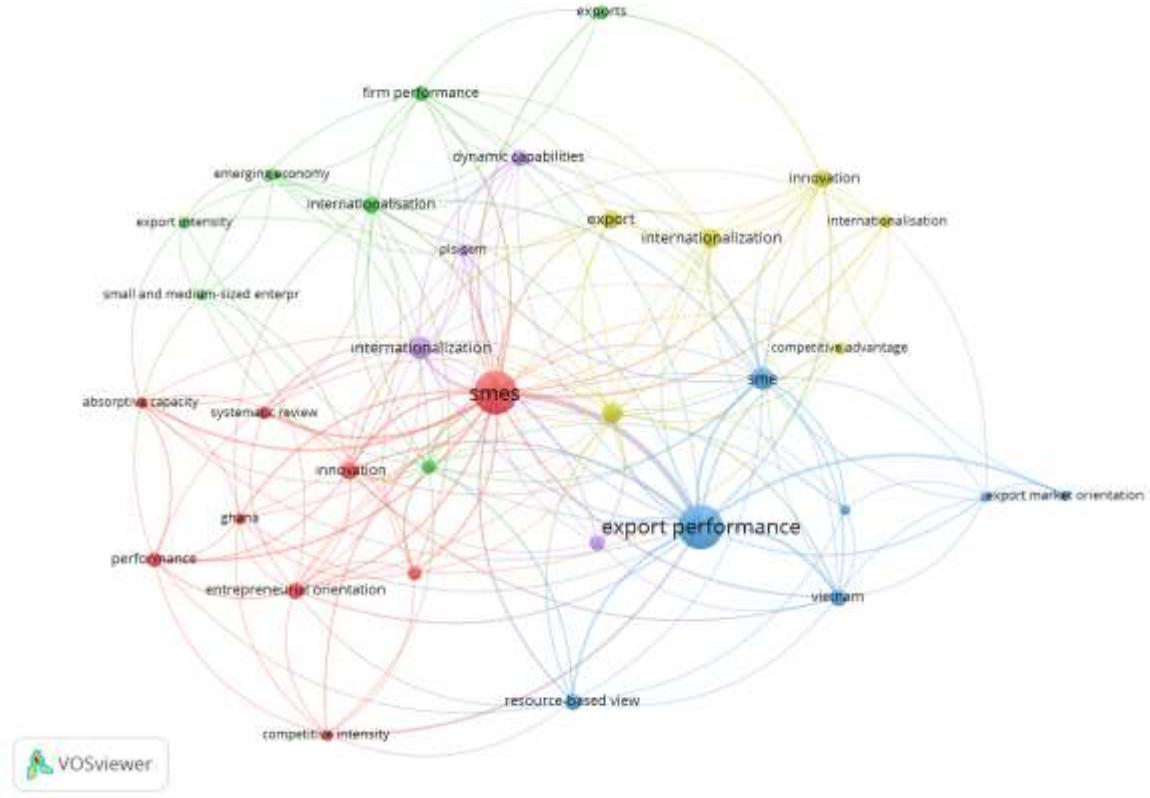
Tablo 11'de sürdürülebilir kalkınma amaçları en çok 500 çalışma "09 sanayi, yenilikçilik ve altyapı" ve 401 çalışma "17 amaçlar için ortaklıklar" ile ilişkilidir. 31 çalışma da "08 insana yakışır iş ve ekonomik büyüme" ile ilişkili olmuştur.

Grafik 12. Anahtar Kelime Ağ Analizi

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 12'de, anahtar kelime ağ analizine yer verilmiştir. Anahtar kelime ağ analizi, KOBİ'lerin ihracat performansı konusunda yapılan akademik çalışmalarda öne çıkan temel kavramları belirlemekte önemli bir araç olarak kullanılmıştır. 1454 anahtar kelimeden 79'u en az 5 kez görülmüştür. Bu analize göre, "KOBİ'ler", "ihracat performansı", "uluslararasılaşma" ve "inovasyon" anahtar kelimeleri öne çıkmıştır.

Grafik 13. Anahtar kelime ağ analizi

Kaynak: WoS (2025) veritabanı üzerinden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 13'te, 2020-2024 dönemi anahtar kelime ağ analizine yer verilmiştir. 963 anahtar kelimeden 33'ü en az 5 kez görülmüştür. Son beş yılda, Grafik 12'de yer alan anahtar kelimelere ek olarak "Vietnam" anahtar kelimesinin oldukça fazla sayıda kullanıldığı görülmüştür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

KOBİ'lerin ihracat performansına yönelik çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Bu konu özellikle işletme, yönetim ve ekonomi alanlarında çalışılan konular arasında yer almıştır. Ülkeler açısından ele alındığında, KOBİ'lerin ihracat performansına ilişkin olarak gelişmiş ülkelerde daha fazla çalışma yapılmıştır. Bu bakımdan İngiltere, ABD ve İspanya (en fazla yapılan çalışma sayısında, bibliyografik eşleşmede ve en fazla atıf sayısında) en çok öne çıkan ülkeler olmuştur. Buna karşın gelişmekte olan ülke konulu ve gelişmekte olan ülkelerin yayın yapma açısından geride kaldığı görülmüştür. Sadece son yıllarda Vietnam ile ilgili çalışmaların arttığı anlaşılmıştır. Aynı zamanda dijitalleşme ile ilgili yapay zekâ ve makine öğrenmesi, nesnelerin interneti, bulut bilişim, 5G ve ileri iletişim teknolojileri, büyük veri ve analitik, e-ticaret ve dijital pazarlama gibi konuların beklenenden daha az çalışıldığı anlaşılmıştır. Sürdürülebilir kalkınma amaçları ile ilişkili temalarda ise "09 sanayi, yenilikçilik ve altyapı" ve "17 amaçlar için ortaklıklar" öne çıkanlar arasında yer almıştır.

Çalışmanın belli başlı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Çalışmada sadece WoS veritabanından elde edilen yayınlar üzerinden bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Farklı veritabanları (Scopus, Google Scholar, vb. gibi) kullanılarak veya eklenerek daha geniş yayın olanağı ile farklı sonuçlar ortaya çıkarılabilir. Farklı diller üzerinden çalışmalar eklenebileceği gibi farklı çalışma türleri de birlikte ele alınabilir. Aynı zamanda bu çalışmada kullanılan VOSviewer programı dışında, NVivo, SciMAT vb. programlar da kullanılarak bibliyometrik analiz zenginleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Aksoy, B., Akpınar, A., & Ünüsan, Ç. (2024). Export performance: A comprehensive bibliometric overview. *Journal of Business and Industrial Marketing*, *39*(6), 1352-1377. https://doi.org/10.1108/jbim-12-2022-0573

Al, U., & Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi dünyası*, *5*(1), 19-47. https://doi.org/10.15612/BD.2004.497

Aydemir, M. F., & Alper, D. (2024). The internationalization-firm performance relationship: A meta-analysis for MNCs. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 20*(4), 896-926. https://doi.org/10.17130/ijmeb.1458989

Aydemir, M. F., & Öztürkçü, N. (2025). Uluslararası ticaret ve blokzinciri: Bibliyometrik bir analiz. *Uluslararası Ticaret Alanında Uluslararası Araştırmalar-II,* Editör: Metehan Ortakarpuz, Eğitim Yayınevi, Ankara, ss.113-135.

Baran, Ş. (2024). Yapay zekâ ve uluslararası ticaretin bibliyometrik analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14*(4), 1036-1064. DOI: 10.18074/ckuiibfd.1472735

Calheiros-Lobo, N., Vasconcelos Ferreira, J., & Au-Yong-Oliveira, M. (2023). SME Internationalization and Export Performance: A Systematic Review with Bibliometric Analysis. *Sustainability*, *15*(11), 8473. https://doi.org/10.3390/su15118473

Cavusgil, S. T., & Zou, S. (1994). Marketing strategy-performance relationship: an investigation of the empirical link in export market ventures. *Journal of marketing*, *58*(1), 1-21. https://doi.org/10.1177/002224299405800101

Çiğdem, A. G. K., Dikmen, A. U., & Özkan, S. (2024). Bibliyometrik Analize Genel Bir Bakış. *Turkey Health Literacy Journal*, *4*(3), 112-116. https://saglikokuryazarligidergisi.com/index.php/soyd/article/view/102

Dabić, M., Maley, J., Dana, L. P., Novak, I., Pellegrini, M. M., & Caputo, A. (2020). Pathways of SME internationalization: a bibliometric and systematic review. *Small Business Economics*, *55*, 705-725. https://doi.org/10.1007/s11187-019-00181-6

Das, A. K. (2015). Introduction to research evaluation metrics and related indicators. In *Open access for researchers, module 4: research evaluation metrics* (pp. 1-18). UNESCO, Paris. http://eprints.rclis.org/24815/

Dhanaraj, C., & Beamish, P. W. (2003). A resource-based approach to the study of export performance. *Journal of small business management*, *41*(3), 242-261. https://doi.org/10.1111/1540-627X.00080

Fernández-Mesa, A., & Alegre, J. (2015). Entrepreneurial orientation and export intensity: Examining the interplay of organizational learning and innovation. *International business review*, *24*(1), 148-156. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2014.07.004

Filatotchev, I., Liu, X., Buck, T., & Wright, M. (2009). The export orientation and export performance of high-technology SMEs in emerging markets: The effects of knowledge transfer by returnee entrepreneurs. *Journal of international business studies*, *40*(6), 1005-1021. https://doi.org/10.1057/jibs.2008.105

Kahveci, A. (2023). İhracat performansı: VOSviewer ile bibliyometrik bir analiz. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(2), 118-133. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tauubf/issue/80564/1361538

Leonidou, L. C., Katsikeas, C. S., & Samiee, S. (2002). Marketing strategy determinants of export performance: a meta-analysis. *Journal of Business research*, *55*(1), 51-67. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(00)00133-8

Majocchi, A., Bacchiocchi, E., & Mayrhofer, U. (2005). Firm size, business experience and export intensity in SMEs: A longitudinal approach to complex relationships. *International Business Review*, *14*(6), 719-738. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2005.07.004

Nummela, N., Saarenketo, S., & Puumalainen, K. (2004). A global mindset—a prerequisite for successful internationalization?. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, *21*(1), 51-64. https://doi.org/10.1111/j.1936-4490.2004.tb00322.x

Öz, F., & Özmen, A. (2019). Ürün adaptasyonu ile ihracat performansı arasındaki ilişki: Mobilya, hazır giyim ve deri sektöründe bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute*, *11*(29), 550-579. https://doi.org/10.20875/makusobed.602686

Öz, F., & Özmen, A. (2022). Uluslararası pazarlarda ürün adaptasyonunun ihracat performansı üzerindeki ilişkisi: KOBİ'lerde bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (14), 1-14. https://dergipark.org.tr/tr/pub/akmyosb/issue/74850/1168262

Ruzzier, M., Antoncic, B., Hisrich, R. D., & Konecnik, M. (2007). Human capital and SME internationalization: A structural equation modeling study. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, *24*(1), 15-29. https://doi.org/10.1002/cjas.3

Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between two documents. *Journal of the American Society for information Science*, *24*(4), 265-269. https://doi.org/10.1002/asi.4630240406

Tanrıverdi, İ., & Altıntaş, M. H. (2019). İşletmelerin İhracat Performansı: Bibliyometrik Analiz. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 17*(3), 294-311. https://doi.org/10.11611/yead.604731

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*, *111*, 1053-1070. https://doi.org/10.1007/s11192-017-2300-7

Van Eck, N. ve Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, *84*(2), 523-538. https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3

Wilkinson, T., & Brouthers, L. E. (2006). Trade promotion and SME export performance. *International business review*, *15*(3), 233-252. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2006.03.001

Wolff, J. A., & Pett, T. L. (2000). Internationalization of small firms: An examination of export competitive patterns, firm size, and export performance. *Journal of small business management*, *38*(2), 34.

WoS. (2025). https://www.webofscience.com/wos/woscc/summary/994d3d76-45c0-49e4-8ada-f8cbe87d859e-015a96b20d/relevance/11 (Erişim Tarihi: 02.04.2025)

Wright, M., Westhead, P., & Ucbasaran, D. (2007). Internationalization of small and medium-sized enterprises (SMEs) and international entrepreneurship: A critique and policy implications. *Regional Studies*, *41*(7), 1013-1030. https://doi.org/10.1080/00343400601120288

Zhou, L., Wu, W. P., & Luo, X. (2007). Internationalization and the performance of born-global SMEs: the mediating role of social networks. *Journal of international business studies*, *38*, 673-690. https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400282